

Numerul 35. Oradea-mare 31 august (12 sept.) 1897. Anul XXXIII.
 Ese duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe trei luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei.

Ângerul cădută.

Într'o peșteră adâncă, nepătrunsă ca un hâu,
 Se află, — povestea spune, — un năpraznic spirit reu.
 Și, noapte, în cătușe ferecat, de mult trăia;
 De soboli, arici, de cărtiți, lilieci, se împrejmuiă,
 Se svonia că cine trece când e noaptea jumătate.
 E cuprins pe nesimțite de suspine înfocate;
 Cine trece 'n faptul țilei, — timp al viselor plăcute, —
 E cuprins pe neașteptate de dureri nepricelte;
 Cine trece 'n soare-apune, — ciasuri dulci de răsfățare,
 În amor, — e prins de-odată de desgust și întristare.

Spirit reu, grăiesc cu toții, dar sub formă curioasă
 Și-o închipuie, în parte: unii, dină prea frumoasă,
 Alții, mai ușori la spaimă, ca smeoaică, ori o iasmă,
 Povestind c'au și vădută-o apărând ca o fantasmă,
 Într'o flacără-albăstrie. — În sfârșit, în lumea toată
 Vestea mare despre densusul a făcut îndată roată.
 Un Craiu tiner dintr'o țară, totdeauna curios
 Și cu dorul viu să aște, tot ce e misterios,
 Om de inimă 'n primejdii, — hotărășce a plecă,
 Taina peșterii acelea să o poată deslegă.

Mai întâi pe-acolo trece când e noaptea jumătate:
 El și toți ai lui, în suflet, simt suspine înfocate;
 Iar când noaptea își ia sborul la a dorilor vedere,
 El, și toți ai lui, în suflet, simt o aprigă durere;
 Și când soarele apune, într'o mare de porfără,
 Subt povara întristării și desgustului respiră.
 — „Taină-adâncă; să o facem ca să iasă la lumină“
 Dice Craiul și îndată lunga-i mantă își anină
 De-un copac, bătrân ca lumea, gârbovit și scorburos,
 Stând l-a peșterii intrare ca un paznic credincios.

Lasă-o parte din oștime la intrare, a păzi
 Și copacului să ție de urit. Își neteșii

Sabia scânteietoare, și, de ceialaltă urmat,
 Se găti să intre; inse, de odată stă mirat:
 O bătrână se iveșce sus pe stânci, ca o nălucă,
 Și făcându-i semn s'asculte, a-i grăi așa s'apucă:
 — „Sfetnic mare-al Țerii tale, nu câtă să scoți în lume
 „Din adâncii Večniciei un amar și dulce nume,
 „Mult' amor și ură mătă, fericire și durere,
 „O regină și o sclavă, slăbiciune și putere!
 „De voiești căința inse să o suferi, după faptă,
 „Du-te 'n peșteră: acolo, ce dorești, de mult te-aș-
 teaptă“.

Și dispore fără urmă. Craiul stă și chibzueșce
 Și cuvintele bătrânei rënd pe rënd și le rostueșce ...
 Dar cu cât nu poate prinde al lor tainic înțeles,
 Cu atât i se așilă un mai mare interes.
 — „Trebuie să ved ce este“ dice el și se avântă
 Prin îngusta trecătoare, cu ai sei, în subpământă.
 Noapte-adâncă-i 'mpresoară, iar în urma lor privind,
 Vêd lumina albă-a țilei numai ca o stea, mijind.

II

În curënd și ea dispore când începe coborișul,
 Drumul creșce, în lărgime, și cu el și povârnișul.
 Craiul calea dibueșce, el și gândul seu, nainte;
 Și tot cearcă cu privirea și cu apriga lui minte
 Să pătrundă adâncimea, s'o mēsoare, să zărească
 Vr'o lumină cât de slabă ca apoi s'o urmărească.
 Dar ... nimica; iar ca sgomot, numai slabe fâlăiri
 Ce 'n răstimpuri lilieci, nezăriți de-a lor priviri,
 Le scoteau în sbor. De-odată, după mers de multe
 ciasuri,
 Vêd o mică licărire și grăbesc; grăbesc din pasuri...

Licărirea creșce, creșce, iar privirea lor distinge
 Subterana frumusețe cea sêlbatecă. Se stinge
 Ori ce neodihă 'ntr'ênșii, mai cu samă când, cotind,
 O priveșce ciudată le apare, strălucind:

Fundul peșterii se scaldă într'o bae purpurie
De lumină, ce se 'ntinde până 'n bolta cenușie.
Din aceasta, se coboară, ca o mare diademă,
Stalactitele lucioase, peste capu 'ncântător
Al copilei care doarme somn adânc, amorțitor.
Pe-alba-i frunte ca ninsoarea, poartă ca o mândră
stemă,

Nevinovăția. Chipu-i, are nuri fermecători . . .
Craiu! nostru cum o vede, simte 'n sine dulci flori . .

Tinera copilă este strins legată de mijloc,
De picioare și de brațe, — pe-al seu tron țintită
'n loc.

Ea se pare că nu simte oaspeții din depărtare;
Nu o mișcă nici adâncul al lor strigăt de-admirare,
Nici liliecimea multă, cărțițile speriate,
Și sobolii, și aricii, bufnițele cucuiate,
Care zboară, fug, s'alungă, — fiecare 'n felul lor,
Peștera umplând-o 'ntreagă, de-al lor țipăt plângător.

Craiu! după lungi momente de adâncă contemplare,
Se apropie de dânsa, și, ușor, ca o suflare,
O atinge. Ea tresare dar urmează a dormi.
La atingerea a treia țina 'ncepe-a-ș risipi
Somnul cel de-atâtea veacuri, deslipindu-ș cu durere
Pleapele 'ngreuiate, de pe care somnul piere,
Duoii ochi negri, mari, atuncea, scuturați de lănge-
zeală

Se rotesc ca duoii mici vulturi impregiur, făr' de
sfială,
Și, zărind pe Craiu! mândru, lângă tronu-i, pironit,
Îi zimbesc; iar ea cuvântă: „Te-așteptam; bine-ai
venit!

„De la plâsmuirea lumii dorm în astă subterană,
„Părăsită de simțire și de soarta mea, dușmană.
„Iar povestea mea grozavă, de voești să știi, ascultă:
„Haosul se preschimbase în lumina țilei multă;
„Ăngerii deja, în ceruri, stăpâniți de cuget greu
„Plănuiseră 'nnălțarea mai presus de Dumnezeu.
„Când Pētrunderca-Divină, neputēnd a suferi
„Pēcătoasa-ne trufie, hotări a o lovi.
„Toți cădură în Tartarul, zămislit atunci spre chin:
„Iară eu aci, ca una vinovată mai puțin . . .

„Dar pedeapsa mea fu somnul, și să stau așa legată
„Până când un Craiu din lume, vaveni aci odată
„Și, făcēdu-i-se milă, me va scoate pe pământ,
„Să trăesc, și-apoi să întru liniștită în mormēt,
„Ca toți muritorii lumii. Iar ca să se respāndească
„De-acest loc, în lume, vestea, și-acei Craiu să me
gāsească,
„Cerul a făcut să simtă, — pe ori care s'a ivit
„Lângă peștera aceasta, — toate cele ce-ai simțit:
„Gāci aveam în cer devisă: alinarea, îndurarea;
„Iar aci: desgustul, jalea, întristarea, suspinarea“.

— „O! primesc, grāeșce Craiu! să 'mplinesc al teu
destin,
„Să te smulg din ghiara cruntă a acestui groznic
chin.

„Ăngere cădūt din ceruri, locul teu e lângă mine,
„Ca soție și Crāiasă pentr'o viață 'n dulce bine“.
Din cătușe-o liberează ca un Christ mântuitor,
Dar cu foc o stringe 'n brațe ca un tiner muritor.

Luna se află pe ceruri la trei părți din drumul mare.
Craiu! vesel, cu curtenii, cu drăguța lui apare
Și, pe cai sirepi de munte, pleacă repede ca vântul,
Iar în urmă-i lung vueșce, lung și sgomotos pā-
mētul.

III

Craiu! pare 'n fericire. Lumea 'n umbră, îl jeleșce.
Lumea șcie, lumea vede . . . El nimic nu bănuieșce . .
Ăngerul scăpat de dēnsul, ăngerul ce-adânc iubiă,
A greșit odată 'n ceruri și pedeapsa i-a fost grea.
Cum putea să creadă Craiu! că, acuma, pe pământ,
Ca soție și Crāiasă își călcă ce-avea mai sfânt?
Craiu! află și suspină, suferă în el amar:
Ăngerul cădūt odată, lege e să cadă iar?

Într'o ții, stând în grădină, de-un adânc desgust
bătul,

Îi apare iar bătrāna de la peșteră: „Umplut
„Ești de-amaruri și de scārbă . . . Totdauna, după
faptă,

„Nemerită reu, căința într'un suflet se deșteaptă.
„Nu mai credeși dar în ăngeri ce-au cădūt din cer,
în lume;

„A pēcatului odraslă nu-ș desminte tristu-i nume.
„Eu sūnt Soarta. Fericirea nu v'o dau deplină, jos.
„O doriți: voi singuri traiul vi-l cătați nenorocos.
„În puțin e mulțumirea, dar n'o șciți pe urmă ține.
„E ușor să cați în rele; greu să urci din nou la
bine“.

N. RADULESCU-NIGER.

Din valurile vieții.

Amintiri.

(Fine.)

IV

Sala erā indesuită de lume.

Fetele tuturoră erau vesele și senine. Îndeosebi
tineretul pārea mândru de succesul acestei serate
musicale, în vreme ce dșoara Gärtner, o artistă recu-
noscută, smulgea acordurile cele mai duioase și mai
mișcătoare de pe coardele violonceli. La început șo-
vălnic și tremurător se deprindeau tonurile de pe coarde,
ca și cum ar fi dorit să ceară îndurare de la publi-
cul străin de legea ei; dar' tocmai aceasta nesiguranță
se potrivea de minune cu conținutul cântării, în care
genialul Schumann a căutat să exprime dorul ferbinte
și deliciul tainic al unei inimi iubitoare de femeec.
Toată vraja virginității curate se impulpă din nesigu-
ranța cântării, pentru ca pe urmă copleșită de spiritul
compozițiunii, să se dea cu totul inspirațiunii geniului
artistic.

Un deliciu și o adevērată inspirație sufletească
se putea ceti de pe fetele tuturoră, în vreme-ce eu
ascuns într'un ungher, priviam țintă în ochii Dorei,
cređēnd că o voiu putē face să-mi înțeleagă esundările
năvalnice ale inimii mele. Dar zădarnică mi-a fost
toată încerăarea mea, căci mai rece și mai nepăsătoare
ca ori și când, ea-ș întorcea repede capul, de câte-ori
ni se încrușiau privirile. Am înțeles atunci, că desi-
gur o nouă intrigă s'a pus la cale, și de abia aștep-

tam sfârșitul concertului, pentru ca să-i cer lămurire. Dar concertul s'a sfârșit și părechile fericite s'au prins deja într'un vârtej nebun, pe Dora înse nu am mai putut-o vedea nicăiri.

Numai într'un târziu mi-a fost dat să o zăresc din nou pe Dora, ascunsă după spatele a vre-o două prietene. Am pășit cu siguranță înainte-i, dar nu aceeaș siguranță eră în gândul meu. Pentru întâia oară în viața mea am avut o frică să me întâlnesc cu ea, de și nu m'am simțit cu nimica vinovat.

Am rugat-o să danseze cu mine și ea m'a refuzat.

Fără de a mai putea dice o singură vorbă, m'am retras în liniște, dar un vulcan de ură nemărginită fierbea în adâncul sufletului meu. Mi se părea că toți dracii infernului și-au făcut cuibul în creerii mei, și simțiam un vânt rece și pustiu, par că și-ar sparge drum până 'n rărunchii inimii mele.

— Așă dară copila aceea blândă și drăgălașe, pentru care clădiam palate de aur în visurile celor mai mândri ani ai tinereții mele, — copila aceea, pentru care mi-am uitat de datorințe și de ambițiune, — a raportat acum și ultima învingere, că-ci i-a succes să me desbare și de ilusiile mele, de toată credința... de toată speranța!

Îmi venia să plâng cu hohot, dar lacrimile nu-mi ajungeau; și imi venia să dan cu pumnul, dar n'aveam pe cine lovi!

Toate sentimentele nobile, toate visurile infiripate și indulecite la adăpostul privirilor ei blânde, — mi se așterneau acum oboșite înainte-mi, pentru ca înprumându-și ultimele aripi, să dispară în întunerec. Numai un năduf cumplit de jale a mai lăsat în urma lor, un năduf care me apăsă ca plumbul, și care simțiam că me înădușe și me inecă.

Iar dacă din haosul durerilor păgâne, totuș mi s'a mai șeuit limpede un gând, acela a fost numai pentru ca să-mi umple și inima și mintea cu un singur și necunoscut cuvânt: „resbunare“.

V

Întreg orașul eră încă sub impresia petrecerii de astă seară, când într'un birt în giurul unei mese lungi, o ceală veselă de tineri, își reamintia cu drag succesele și diferitele episoade interesante, obișnuite la astfel de ocazii. Dintre toți înse mai vesel și mai guraliv eră Manole, un tineresc uscăliv și înalt, cu niște ochi verzi și plini de reutate și cu buzele supte, cari ascundeau niște dinți mari și galbini.

Ceată de tineri îl bombardă cu întrebări care de care mai ironice, și el în naivitatea lui amăgitoare se vedea deja înălțat la ceruri și cu un pathos ridicul căută să înflorileze succesul brilliant, pentru ca pe urmă să-mi arunce pe furie câte-o privire fulgerătoare și de-o nespusă reutate.

Eu îl ascultam în liniște și dacă me revoltă ceva în toată predarea lui, eră numai sentimentul josnic, eră numai animalismul, ce vedeam că-l nutrește față de copila aceea, care numai cu o di înainte me ridică în lumi de basme pline și-mi desfășură înaintea minții mele, secretele cele mai tainice și mai misterioase ale nemărginirii.

Câtă deosebire între om și om, me gândiam retras în mine însumi. și o milă fără de margini m'a cuprins pentru Dora, o milă, dinaintea căreia toate gândurile resbunării trebuiau să se ascundă și să facă

loc celui dor mângăitor de dulce, ca în cea mai scurtă vreme să scap din mâinile acestui decăzut, un ânger slăvit odată!

Nu mai eră dorința aceea ca să posed o fință dragă, ci eră numai ultima remășiță a unei iubiri adevărate, care se simția atinsă în virginitatea ei prin acele cuvinte grosolane și fără de scrupul. Și poate i-aș fi pleznit în față, dacă nu mi-ar fi fost teamă că va înțelege în felul seu aceasta purcedere a mea, și dacă nu mi-ar fi fost greu să recurg la asemenea resursă.

Am preferit dar să tac și să fac pe nepriceputul și numai atunci când iubitul meu Manole, cu un simularu de sinceritate, a încercat să me compătimizească, — nu am putut să-i mai rămân dator cu răspunsul, ci eșit din fire, nu înse și din aparența cum-pătăț, i-am recitat cu un ton rar și apăsător, ca să înțeleagă toți, cunoscuta epigramă:

- Te-ai ridicat atât de sus
- Iubitul meu amic,
- Încât să nu te miri că-mi pari,
- De jos, atât de mic.

Un hohot de ris a urmat acestor cuvinte, și numai atunci înțelesesem, că sentimentul colegilor mei se unește cu al meu și am ris și eu pe urmă.

VI

Eram la o petrecere de vară în orașelul nașcerii mele, și cum petrecerea eră de un caracter mai intim, me simțiam așă de bine între ai mei, încât în acel moment aș fi iertat tuturor dușmanilor mei și i-aș fi strins cu drag la sîn.

Între cei prezenți eră și Dora, care între toți se distingea prin purtarea ei așădă și prin finețea mișcărilor ei. Chiar și dacă nu aș fi căutat să vorbesc anume cu ea, totuș mi-ar fi fost imposibil să o încunguiur într'o societate așă de restrinsă. Am tras dar o dungă peste amintirile trecutului și încuragiat și de privirea ei blândă, am pășit înainte-i.

Mi-a făcut impresia ca și cum ar regretă cele întâmplante și prin drăgălășia ei ispititoare eră cât p'aci să me captiveze din nou. Dar mi-am tras curând pe seamă și fără de a căută să-i fac vre-un reproș, i-am dat să înțeleagă că vreau să deviu prietinel ei. Ea m'a asigurat de sentimentele prietenești, ce totdeauna le-a nutrit față de mine, și cu o nervositate îndrăgitoare căută să me lămurească asupra cauzelor adevărate, ce au îndemnat-o ca să se poarte așă de reu cu mine la ultima-ne întâlnire. Eu am zimbir ironic la toate mărturisile ei și am rugat-o să nu se mai încerce a limpede aceasta cestiuine. A trebuit înse să o rog foarte mult degiaba, până ce pe urmă amenințându-o, că altfel voi fi nevoit a me retrage, s'a învoit ca nici când să nu-mi mai pomenească de ceea di fatală.

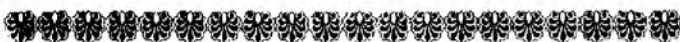
Dar după ce multe se leagă astăzi, ca mâne să se deslege, astfel nici aceasta învoială a noastră nu a putut să dureze o vecinicie.

Di de di eră tot mai nerăbdătoare să-mi arete nevinovăția ei; și di de di eră tot mai nemulțumită cu monotonia unei simple prietenii. Eu am observat de mult neliniștea ce-i causează discrețiunea mea, dar pentru aceea nu mi-am eșit din fire. Într'o di înse, venind vorba de Manole, am insistat mai mult asupra lui și pe urmă am ajuns la convingerea, că ea nu nu-

mai că nu-l iubește, dar că-i este chiar nesuferit. În-destulit cu aceasta știre, am eșit nițel din reserva de mai 'nainte, și acesta a fost destul motiv, ca să-și uite și Dora de promisiunea făcută. Când își predă inse mai cu foc motivele, am întrerupt-o din nou și cu acelaș zimbet amar pe buze, am rugat-o să nu mai continue. Dar după multe rugări zădarnice, m'au înduioșat pe urmă privirile ei blânde și rugătoare, și am încheiat o nouă invoială, ca să amânăm până de sară limpedirea cestiunii, când o voi ascultă de sigur. Și a venit și sara, și Dora tot nu a putut să spună ceea ce-i zăcea pe inimă, căci un sărut lung și dulce i-a astupat gurița și strinsă bine în brațele mele... a trebuit să tacă.

Și de atunci, ori de câte-ori îi eră sete de gurițe dulci — își reîncepea povestea. Iară eu robit cu totul de farmecul voluptăților divine, făceam cu drag acest serviciu adoratei mele stăpâne, și dacă Dumnezeu e bun, îl voi face și pe viitor!

AUREL CIATO.

Pe malul Oltului.

*Sub un tei de ani uitat,
Tei ce floarea-și risipește,
Stă o fată și privește
De ostrov cum se isbește
Oltul vecinic supărat.*

*O veți bine c'ar cercă
În picioare să se scoale;
Dar, sub șoldurile-i goale,
Pătura de iarbă moale
Par' că-i dăce: «nu plecă!»*

*S'a scâldat. Când a eșit,
Eră udă reu de apă.
Hainele n'au vrut s'o-ncapă;
Și de lene, pân' să-nceapă
Să se-mbrave, -- s'a lungit.*

*Așteptând așa, pe mal,
Somnu-n cale-i a găsit-o
Și ușor a-nlănțuit-o.
Iar când Oltul a zărit-o, —
Dis-a fie-cărui val*

*Ce trecea prin fața ei,
Disu-i-a să spue tare
De la Munte pân' la Mare,
Că-n ostrov, o fată mare
Doarme goală sub un tei.*

HARALAMB G. LECCA.

Chilipirgescu mâncase cu soția sa la birt, înainte de a merge la teatru.

— Mi-e sete grozav, — dăse dna între acte.
— Ce-mi va fi cauzat oare setea asta mare?

— Socoteala, — răspunse Chilipirgescu oftând..
Eră cam sărată!...

Limba grecească și hellenică.

A) Limba grecească.

Despre Greci, prima amintire istorică se face în documentele istorice din Egipt, anume în secolul al 15-le ant. Cr., dar existența lor se pune cel puțin cu o mie de ani mai înainte.

Grecii, estindându-și marginile țărilor lor peste teritorii mari, limba lor, prin neguțătoria răspândită și prin colonisări și-au lățit o și dincolo de țările lor. Ca toată limba, care se estinde peste teritorii diferite, prin însușirea pământului, prin situațiunea geografică și prin climă, așa și limba vechiă grecească a avut *dialectele* sale, dar dezvoltate, ca atâte limbi culte. Aceste dialecte culte sânt trei și anume: cel *aeolic* (eolic), *doric* și *ionic*.

I. Dialectul grecesc aeolic.

Dialectul aeolic s'a vorbit în Arcadia, Elis, Bœotia, Aetolia, Thessalia și apoi pe insula Lesbos și pe țărmul Asiei mici, începând de sus de la Propontis până la riul Hermos. Dialectul aeolic arată cele mai multe forme antice, dar tot deodată înlăuntrul marginilor sale și diferențele cele mai mari. O însușire a dialectului aeolic din Asia mică e, că nu-i place aspirațiunea (punerea lui h înaintea sau înlăuntrul cuvântului); apoi cu celelalte dialecte e în opozițiunea cea mai espresă, încât nu-i place barytonia (intonarea silabei din capătul cuvântului), și afară de aceste, îi lipsește numărul dual.

În dialectul aeolic sânt poeziile poetei Sapho (pe la 600 ant. Cr.) și lirica lui Alkaios (pe la 610 ant. Cr.) din Mytilene pe insula Lesbos.

2. Dialectul grecesc doric.

Dialectul doric s'a vorbit în Messenia, Laconia, Argolis, Doris, pe insulele Chythera, Creta, Rhodos și mai toate insulele sporadice și a fost în coatingere numai cu dialectul Ionilor. Dialectul doric poartă semnul caracterului poporului doric, locuitor între munți și pentru aceasta dialectul e mai aspru și cu sunete pline. Caracterul dialectului doric e și scurșimea în formă și în espresiune; cu predilecțiune a păstrat formele antice ce se arată, mai ales prin folosința adesea a sonului întunecos a, în locul lui η (eta) și prin neplăcerea de diftongi. Dialectul doric a fost limba poporului în țara Doris în Grecia din mijloc, iară de la imigrarea Dorilor în partea cea mai mare a Peloponnesului, precum în Sicilia și în Isulia de jos, a fost limba Grecilor și din aceste țări. Dialectul doric — după pregiurări — a variat, și s'a făcut diferență între un dialect doric mai aspru, precum eră în Sparta, Creta și Grecia mare (în Italia de jos) și într'un dialect mai pe moale, pe celalalt teritor al dialectului doric.

Remășițe literare din dialectul doric se află în fragmentele din opurile lui Epichorus (342—270 ant. Cr.) Sophronios (pe la 430 ant. Cr.) Philolaos, tot cam pe atuncea, și scrierile matematice ale lui Archimedes (278—242 ant. Cr.)

3. Dialectul grecesc ionic.

Dialectul ionic s'a vorbit în Attica în Eubœa, pe peninsula tracică, numită Chalkidike, pe multe insule

mici în fața Atticeii, pe insulele Lemnos, Imbros, Samothrace, Chios, Icaria și Samos și pe țărmurii Asiei mici începând de la riul Hermos până de din jos de Miletos. Dialectul ionic a fost antipodul dialectului do-

lung și u, decât a lung și o. Productele cele mai antice din acest dialect sunt poesile lui Homer, adică Iliada și Odyssea, cam de pe la 950 ant. Cr. Opurile istoricului Herodot († 408 ant. Cr.) și ale medicului

ALMA DE DUNCA-SCHIAU MĂRITĂ MERRITT.

ric, pentru că acela a fost moale, amabil și melodic. Acea moletate s'a păstrat cu precelință în grămădirea vocalelor și în încungiurarea aspirațiunii. Vocalele îi sunt mai moi și mai subțiri; mai adeseori se află e

Hippocrates (460—370 ant. Cr.) și sunt izvoarele cele mai de frunte pentru prosa ionică. Limba grecească în poesile lui Homer — cari au fost primele produse de însemnătate în literatura grecească — ni se arată

în plenitatea ei, adică că limbă deja cultă. Edificarea limbii grecești e prima faptă istorică a Grecilor. Și aceasta faptă e artificioasă, deoarece limba grecească — înaintea tuturor limbilor surori — trebuie ca să se considere de o operă de arte pentru sensul, ce se arată în ea; pentru simetria și deplinătatea sonorilor; pentru claritatea formelor și pentru legile și organismul ei. Și precum deja materialul limbii grecești — încât se atinge de avuția formelor, de frumuseața, curățenia și transparența formării — e demn de admirațiune... așa e spiritul limbii ce acestor forme le inspiră viață, le ordonează sintaxa, ce nu a putut fi cândva ajunsă de nici o altă limbă.

Acest dialect epic al lui Homer l-au adoptat nu numai epicii, ci și elegicii, poezii, filosofii și didacticii.

4. Dialectul grecesc attic.

Cătră dialectele amintite: aeolic, doric și ionic, cari pe timpul migrărilor mari ale populațiilor grecești, erau deja cultivate, — pășește și al 4-le dialect, numit attic, din provincia Attica, în care a zăcut capitala Athena.

Dialectul attic stă în mijloc, între asprimea celui doric și moletatea celui ionic. Dialectul attic, vocalele *ā* și *ē*, ce Ionii le-au părăsit, le reintroduce și temperează plenitatea prea mare de vocale; dar dialectul attic nu și-a încheiat dezvoltarea sa.

S'a făcut diferență într'un dialect attic vechiu, până la începutul războiului peloponenez, 431—404 ant. Cr. și într'un dialect attic mai nou, fără ca diferențele să fie importante p. e. dialectul mai nou strămută literile *rs* în *rr* și *tt* în *ss*.

Fără îndoială acest dialect pentru toți e de însemnătatea cea mai mare, deoarece acest dialect — pentru mulțimea și escelința cărților literare, păstrate până în ziua de azi — ne servește de baze la studiul limbii grecești.

Scriitorii cei mai renumiți, cari au scris în dialectul attic, sânt: Thucydides (născut la 471 ant. Cr.) Xenophon († 355 ant. Cr.) Platon († 348 ant. Cr.) apoi retorii Lysias († 379 ant. Cr.) Isocrates († 338 ant. Cr.) Demosthenes († 322), Aeschines († 314) și poetul de comedii Aristophanes († 427 ant. Cr.)

E o aparițiune deamănă de însemnătate, că afară de poezia lirică, toate celelalte specii de poezie s'au scris în dialectul acelei țări, în care atare specie de poezie s'a inventat și dezvoltat; astfel, literatura grecească veche, până cătră Alexandru cel mare (356—335 ant. Cr.) e scrisă în dialectul: aeolic, doric, ionic și attic.

B) Limba hellenică.

Limba grecească sub nume de limbă hellenică (elină) devine limbă generală.

Când Alexandru cel mare, regele Macedoniei, a înfrânt Grecia și libertatea ei, dialectele grecești au început a se preface într'o limbă generală; căci precum ramurile vieții populare, așa și dialectele au început de a se supune principiului de nivelire, mai curând și mai ușor dialectul ionic și mai greu, dialectul doric, cel de la munți.

La curtea regelui Macedoniei, dialectul attic a fost limba îndatinată, care a devenit așa de limbă de comerț al staturilor culte, precum și de limbă primită în literatură. Prin aceasta lățire generală, dialectul

attic totuș a trebuit ca să-și peardă unele din însușirile sale și să primească în parte ceva nou și străin. În acest mod din dialectul attic s'a făcut dialectul hellenic, sau cel general, care a devenit limba de literatură pentru timpurile viitoare.

Unii scriitori, anume acei așa numiți sophiști din secolul al doilea după Cr. și deosebi Lucianos din Samosula a cercat ca să se rentoarcă la puritatea dialectului attic, — dar mulțimea a mers mai înainte cu novități și cu străinisme.

Pe lângă limba aceasta hellenică comună pentru cultivați și comună în literatură, s'au ivit două dialecte nouă; cel *macedonic* și cel *alexandric* din Egipt; dar aceste două dialecte au ramas numai limbi populare, și nici odată nu s'au înălțat drept limba literaturii alese. Ambele aceste dialecte se abat în grad mare de la limba comună hellenică și sânt de a se considera ca dialectele stricate ale limbii grecești, pentru că dialectul macedonic și alexandric nu numai că au primit multime de cuvinte barbare (de la alte popoare) și cuvintelor susținute din anticitate le-au dat alt înțeles, ba și în sunete și flexiuni au suferit schimbări mari.

Dialectul macedonic ca pures din amestecarea limbii grecești cu cea macedonică și prin dominațiunea macedonică s'a lăsit peste popoarele barbare, de la cari a primit multe elemente în sine. Dialectul alexandric a fost limba poporală din Alexandria în Egipt, care s'a născut din amestecarea elementelor attice și macedonice cu elementele jidovești și egiptice și pentru aceasta a diferit tare de limba comună grecească.

În dialectul alexandric e tradus testamentul vechiu; ba și autorii scripturii nouă, precum și părinții bisericești, în parte mare s'au folosit de dialectul alexandric, pentru ce acesta se numește „*limba bisericescă*“.

În decursul secolilor limba grecească poporală s'a stricat tot mai tare, deoarece nu numai că a primit multime mare de expresiuni străine, ba tot mai mult a pierdut și simțul pentru adevăratul us al cuvintelor curat grecești; pentru formele gramaticale și construcțiunile limbii. Disordinea aceasta apare mai tare în opurile scriitorilor bizantini, cari s'au compus pe timpul cuceririi Bizanțului (Constantinopolis) la 1459 d. Cr. Din această limbă de tot stricată și îngreunată cu multe elemente străine, a pures limba grecească de azi.¹

DR. AT. M. MARIENESCU.

Omul e făcut ca să dorească în totdeauna ceea ce n'are și vede în mâna aproapelui.

*

Gândește-te la ceea ce spui, căci ușor poți deveni robul cuvântului scâpat.

*

O națiune n'ar fi nimic; dacă n'ar pretinde nimic.

*

Ca să mergi bine cu toată lumea, nu împedecă drumul nimănui.

¹ Escerpte din Lex. de conv. al lui Meyer și din Geschichte der Griechen, im Alter'um de dr. G. F. Hertzberg Berlin 1885 etc.

Într'o farmacie.

O ți de târg.

Am tot auzit că e foarte interesant să asști într'o farmacie de la sat în o ți de târg.

Stând în relații de prelinie cu farmacistul de la noi, peste vară când eram acasă, me duceam mai în fiecare ți pe la el, ca să ascult și eu lucrurile acele „interesante“.

Nici nu m'am înșelat.

Nu numai că erau foarte interesante și instructive — mai ales în ce privește etimologia poporului la numirea medicamentelor — dar aveam totodată o distracție „non plus ultra“. Puteam rida berechet, — boală de care c'am și sufer de altfel. Me hărâiam destule ori și pe contul farmacistului, care încă e om săgalnic, când e în toanele cele bune.

Cu un cuvânt, atât me simțiam de bine acolo, încât mai nu trecea ți — mai ales ți de târg — în care să nu-mi fi vîrit și eu nasul printre unguente și tincturi.

*

Eram în farmacie. Trecuse de 8 ore dimineața, când iacă că vine un moșneag c'o traistă 'n spinare din care atîrnau în afară coșile unor cepe verzi. După ce-ș aședă traista după ușe, puse pălăria peste ea și se apropiă de tară.

— Bună dimineața, domnule.

— Bună dimineața, moșule.

— Ce mai faceți?

— Bine, mulțam, dar dvoastră?

— D'apoi noi nu prea ghine. Uite 'ncurecăm și noi lumea. Știi dta, că la potică nu ghine nime de voe bună, fără silit de năcăz; când n'ai încatr'o...

— Ce-ți este, moșule?

— Mai șcie și Dșeu sfântu. Bagseamă bătrânețele estea... Nu me mai slugesc ochii de loc, domnule. Nu știu ce să mai fac, ce să mai dreg?... Din ți în ți tot mai reu... Mi s'o 'mpăienjenit ochii de tot, de nu mai cutez să mai ies singur pe uliță, de frica cailor și a cărușelor.

„Alaltăeri eră peci peci să me ia 'n bătă. De nu venia un om — Dșeu să-l ție — să me tragă de mănecă la o parte, tot darab me făceau niște bale de cai. — Doamne reu e fără de vedere. Nu-i nimic mai scump în lumea asta, ca lumina ochilor. D'apoi se vede c'asă ni-o fost scrisă de la Dșeu drăguțu...“

— Apoi nu-i mirare moșule. De câți ani ești?

— De 90 fără 2.

— Hei-hei... și te mai plângi? Când vom ajunge noi vârsta dtale, nici oasele nu ni le mai găseșc... Noi ne mulțumim ați și cu jumătate din vârsta dtale. Așă-i cursul lumii, moșule, trebuie să faceți loc la cei mai tineri, că dvoastră bătrânii v'ați cam făcut datoria.

— Apoi ne-am făcut-o și nu ne-am făcut-o, cum o iai; da știi dta că omul pân' mai răsufală tot nădăjdușee și le 'ncearcă toate, că doară, doară... pân' te găseșc odată țapăn. Așă-i orânduita omului și pace!...

— Da bine, moșule, ce să iai, că uite o grămadă de oameni așteaptă să le dau și lor.

— D'apoi ce să iau, uite m'o învățat un om să iau *nimic*¹ de 2 crețari. Îi mai țice și *leac de nimica*.

¹ În timpurile mai vechi la fabricile unde se prepară oxydul de zinc, rămășițele ce nu se mai puteau folosi, se a-

ține că-i ca pulberea și-i bună s'o suflă 'n ochi, când te dor.

— Cu 2 cruceri vrei dta să vindecî o boală de ochi ca a dtale?

— Da de vindecat!... Știu io că nu me vindec, da ia să țic și io căl'a noastă când m'oi duce — acasă, c'am fost la potică, ca să nu me mai tot înfrunte că de ce nu ghiu.² N'am crețut de când m'am pomenit, în leacuri; știu că nici acum nu m'o tîmăndui cu ele. Țice că: „credința ta te va mîntui“, domnule.

— Cam reu te va mîntui și credința acum moșule, când te va mîntui, te mîntue de veci.

— Voia Domnului hotăreșce. Pace bună, domnule!

— Noroc bun, moșule.

— Ce cauți p'aici nevestică de la Rod?

(Ride.) — Iaca am mai venit și noi pe la dvoastră să vedem ce mai faceți.

— Da bărbatul unde ți-e?

— Acasă.

— Cum ai venit singură făr' de el?

— Mai dă-l în banii ei rei, doar nu l'oi purtă tot după mine?

— E mai bine când ești singură, hai?

— Da dtale nu-ți pare mai bine când nu ți umblă nevasta tot în diră pe unde dai?

— Eu n'am nevestă.

— Te crede cioarele!...

— Dacă nu creți, — soare cu picioare!

— Cum naiba ai putut trăi atâta vreme făr' de nevestă, că doar acuma nu mai ești așă tînăr?

— Foarte bine. Sau ții inchipuești că numai cei insurați trăesc bine? Cei ne 'nsurați de multe ori trăesc mai în tîgnă ca cei insurați. N'are cinei cărăi 'n dreapta și 'n stînga. Trăesc după placul lor.

— O chi, că bărbății-s cam ai naibii.

— Bărbății ca bărbății, dar nevestele?!...

— Ce tot aveți cu ghetele neveste, de nu ve puteți hodini de ele? Bărbății faceți câte ve dă 'n cap toate, și-apoi tot ele de ghină.

— Facem noi nu-i vorbă ce putem, dar nici nevestele nu se prea dă 'n lături. Nu se lasă nici ele mai pe jos. — Dar hai mai bine s'o lăsăm asta 'n curcată, că vîd eu că amîndoi n'o putem scoate la cale.

— Cine șci? (Risete.) Da să-nyi dai *uleu de medicinal*³ de 4 crețari, și să faci ghine să-mi dai de cel proaspăt și iute că m'așteaptă *verța*⁴ afară și mi-i de grabă tare.

— Ți-o fi, dar pân' acum nu ți-o fost?

— Ba mi-o fost, da dacă m'ai tot ținut de vorbă.

— Da!... Eu n'oi fi avut altă treaba făr' să te țin de vorbă.

— Apoi așă mare vorbă; ce me mai... tot aci!

— O fi mergînd, mergînd. Pe picioar sau pe

runcau și se numiau „*nihilum*“. Poporul nostru l-a tradus cu „nimic“ și-l întrebuița pulverisat pentru durerea de ochi. Ceea ce foloseșce poporul ați sub numirea: „leac de nimica“ e cu totul altceva decăt acel „*nihilum*“. Medicamentul s'a schimbat, numirea cea veche înse s'a păstrat.

² *Ghi* acesta se deosebeșce de *ghi* din cuvîntul *ghine* (bine.) Cel dintîiu e produs din *v* și se exprimă ceva mai moale decăt al doile *ghi* produs din *b*.

³ *Uleu de migdale* (oleum amygdalarum.)

⁴ Întocmai cum se prind „*vert*“ copiii, se prind și fetele coetane „*verțe*“.

roate? Când i mai vedé-o vr'odată, vină și mi-o arată și mie. Da?

— O ghermi măi, da șod mai ești.

— Potrivit. Cum me veți: cu capu 'ntre urechi, cu ..

— Da cum vorgeșci astăzi?

— Româneșce.

— Drac! — Doamne iartă-me — (își face cruce.)

Așá par că nu te-am vëđut de când mi-o crepat Dđeu ochii.

— Ți-o fi crepat, crepat! Dđeu n'o fi avënd altă treabă, făr să vină să-ți crepe dtale ochii! Cređi, că ochii-s lemne?

— No asta s'o dat de minune!.. Ia fă ghine dá-mi ce-am cerut că vëđ io, că astăzi nu-i treabă!

După ce-ș luă sticluța cu ulei: „Mai haidați pân tērg“!

— Glănțaneală¹ de 3 crețari.

— Ce să faci cu ea?

(Dând din umeri.) — Iaca ne trebuie la ceva și noue.

— Șciu eu la ce-ți trebuie! Te ungi pe față cu ea. Vrei să te faci frumoasă cu ori-ce preț.

— Apoi acuma dacă nu ne-om mai face și noi, pân' ne mai dá mâna și ne șede, ce mai atâta... că dacă 'mbētrănim nu se mai uită nici naiba la noi.

— S'or uită bētrării...

— Uită pe cioarăle. Nu veđi că ei de-abiá se mai tărăe și capul le stá tot la d'ele tinere.

— Și bētrănelor la tineri.

— Ce să-i faci. Nu șcii că: Cotoiul dacă 'mbētrăneșce, șoareci mititei iubeșce?

(Luându-și sticluța.) — O!.. mănecá-o-ar purecii

O luptă în Sudan

— Aș veni bucuros, dar nu me lasă nite nevasta asta mândră? Așá-i dragă? (Cătră alta.)

— Cam așá. Când dai cu ochii de câte una mai frumoasă, apoi amin de noi. Putem tot așteptá, că nici nu te mai uiți la noi.

— Eu cum nu m'aș uitá... dar apoi nu pot ajunge la toate de-odată, să ve fac la toate pe plac.

— Da așá tot ți aminte, ca dintre ele mai tinerele și mai frumoase să nu-ți treacă nici una nespo-vedită.

— Eeei... nu șcii dta, că tinērul trage tot cătră tinēr?

— Chi-oar chi bătut norocul tinerețá, că pe mulți mai scoate din minți. Da fă ghine, dá-mi și mie c'aștept de mult.

— Ce?

glănțaneală, d'apoi umple-mi glăjița ca legca.

— Ușor de đis.

— Dar ia mai chică-mi o țiră đeu!

— Hei-hei!.. Nu șcii vorba că: nu-i prost cine mănecá, îi prost cine-i dá? Dar lasă pâná mai vii de altá dată, când n'oi avé atát de lucru, c'apoi ți-o umplu cu vēr!

— Vai de umplutu acela!

— Alțceva mai iei?

— Ba nu mai ieu, că ești prea șgârcit.

— Acum șgârcit și mai tărziu sbârcit, cum îți mai place?

(Ride cu țignă și ese.) — Sănētate bună! De-a Dđeu bine.

(Va urmá.)

¹ Glycerin.

Corespondența cu mama

a doamnei Alma de Dunca Schiau măritată Merritt.

XXXIV

Paris 16 octombrie 1896.

Mamuță dragă,

Mr. și Madame C. sunt aici. Au prânzit eri cu noi, apoi a luat George o logie la „Nouveau Cirque“ și i-am invitat să vie cu noi. Păreau supărați că nu i-am încunoscîntat despre căsătoria mea. Au luat aici un apartament, îl mobilează splendid și ne-au invitat să fim mult împreună la primăvară. Acum șed în un hotel cu noi. Și Tom e aici. M'a recunoscut. Am mai aflat aici sumă de americane; pe Mrs K., Miss P. miliardiară, Mrs F., Mrs P. și altele; tot cunoscute din Aix. D F. din Nizza încă e în hotel.

Mi-am luat o haină de stradă delicioasă și sunt ocupată a alege încă altele. Am comandat deja un „tea gown“ de toată frumuseța. Un broché, pe alb, cu macuri mari rosa de nuanțele cele mai deschise până la roșu întunecat; fiecare buchet în un mare carreau de catifea neagră. Garnită e haina cu totul negru, a carreau de catifea și foarte frumoasă guipură de Irlanda adevărată. Am mai luat și o mantă lungă, vert russe, toată brodată cu negru. E minunată și foarte caldă.

Pentru celelalte încă nu m'am hotărît. Mme de Bievre me consultă a lua o haină de sară albă de catifea, brodată peste tot cu jet alb. E de mare efect. La Fred eră Mme B. din România; am vorbit cu dînsa; e parisiană de naștere. Mai erau și o contesă B. și celebra Ottero, reu schimbată. Acum ploauă, dar tot me duc să-mi cumpăr papuci și apoi la Lewis. La 4 ore aștept amici, care vin să ne vadă. Visite voi face când îmi vor fi gata toaletele noue.

Sâmbătă 17.

Urmez scrisoarea intreruptă eri: Am fost sara la operă, — Faust — ceva grandios. Cântăreții înse nu-i aflu destul de buni. Astăzi mergem la „Folies Bergères“.

Eri am fost noi invitați la diner și apoi în logia Mrs K. astăzi i-am invitat noi. Pentru marți suntem invitați de baron B. de S. să vedem „Ce Dindon“ la Palais-Royal și apoi la cină.

Am văzut pe Ivette Gilbert. Gândește-ți, sunt niște englezi, cu fete mari, cari petrec cu dînsa. Horreur!

George nu știe ce să-mi facă, să-mi fie pe plac. Eri mi-a adus niște flori, cum nu am mai văzut. Astăzi mergem la un byjutier din New-York să-mi cumpere 5 stele de brilant.

Am luat doue pălării de tot frumoase. Bottine de la Hesterl, 45 franci părechia.

Am fost astăzi la Louvre, ah! ce frumuseță. Nu mai puteam plecă d'acolo.

Am cupeul meu, cu livré verde. Pentru „Bois“. Victoria splendidă. Mama lui G. a trimis o mare sumă pentru spesele mele. Nu cred că vom puté plecă la Londra până pe la 28 a lunei, din cauza hainelor mele. Me rog înse să nu aveți nici o grije; fiți liniștiți și bine. Merçi lui papuși pentru epistolă.

Tare, tare-mi place Parisul. Cred că ne întorcem în februarie la Riviera și apoi aprilie, maiu, iunie aici.

Salutări de la Mme C. și bărbatul ei și de la D. C. Adio, mamuță dragă, dulce; mii, mii sărutări pentru ambii ve dă din tot sufletul

Alma.

XXXV

Tradus din franțuzeșce.

Paris 19 octombrie 10 ore sara.

Scumpa mea și mult iubită mamuți,

George nu prea este bine; sunt foarte îngrițită. Doue zile n'a cșit din casă; astăzi s'a sculat din pat. Ah! mamuță, ce tristă sunt! Toată ziua cuget la voi și me rog la Dđeu. Nu-i așa că Dđeu nu me va părăsi și-mi va ajuta în toate. Roagă-te și tu.

Toalete nu voi comandă multe; voi vedé la New-York ce-mi va trebui. Acolo pociu avé de toate, numai foarte scump. A dis înse mama lui Georges că ea va plăti totul. Se vede că e foarte, foarte bună. A scris iarăș așa de dulce și de frumos!

Am fost la Comedie Française. „Montjoye“ de Octave Feuillet. Ce piesă și ce interpretare! E o adevărată academie acest teatru, o școală înaltă unde poți învăța de toate; limba cu deosebire.

Astăzi dimineața a fost negură; pe la amiață s'a ivit un soare lucitor și am eșit. M'am dus la „Bois de Boulogne“. Aerul eră curat, dar rece; aleele laterale de tot singuratic. Așa-mi place să merg la „Bois“! E atât de odihnitor! Verdeța acum colorată de toamnă, palid aurie; Seina silențioasă, nici o mișcare pe dealurile mpregiurimei depărtate pline de vile părăsire. În acea liniște am putut să cuget, în pace, la voi, iubii mei părinți și la ce m'așteaptă dincolo de mare. D'odată o turmă de căprioare mi-au tăiat drumul. Ce frumoase și blânde erau! Se uitau la mine cu ochi mirați întrebători, apoi a pornit la fugă spre lac. Iubesc toate aceste; iubesc mult Parisul. Primăvara vom reveni să petrecem aici, cel puțin trei luni.

Ce faci, tu, mamuță dragă? ce face dragul, scumpul meu papa? O să-i scriu și lui, dar șciți că toate pistolele mele sunt pentru ambii.

Cameriera e foarte iscusită, cusetoreasa escelentă; îmi arangiază hainele, preface jupoanele de minune.

Acum nu mai am nimic nou de spus; repet ceea ce șciți că inima mea este tot la voi; când adorm, mi se pare că ve vedé și v'aud: atunci sunt așa de fericită!

Adio, scumpii, adorații mei părinți; iubii-me cum ve iubesc eu. Mii, mii de sărutări pentru ambii de la fetița voastră care ve iubeșce așa de mult.

Alma.

Telegramă.

Paris 21 octombrie 1896,
orele 1-32.

Dnei Schiau Budapest.

Foarte bine. Epistolă urmează.

Alma.

XXXVI

Paris 21 octombrie 1896.

Mamă, iubita mea mamuță,

Cu câtă durere am citit epistola ta, ah! aceasta numai cu știu. Pentru ce sînteți așa de ingrigiți? pentru ce atîta neliniște? Bunul Ddieu îmi va ajuta și me va feri de toate relele. Ce-ți dă dreptul, mamă dragă, a nu ave încredere în mine? De pericolele societății știu să me feresc; succesele nu mi-au tulburat și nu-mi vor tulbura rînițele: fiți fără frică. Acum și George e mai bine și trăim liniștit.

Cumpărăturile le fac cu socotcală; cheltueli ne-bune nu facem, de și mama din New-York ne-a trimis bani destui. Acî mai stăm pentru a-mi isprăvi toatele. De la Montreux tot este aci. Haina neagră de la Fred încă n'a sosit și tare-mi trebuie. Cu Mme de M. sînt foarte rece. Nu știu cine-mi umple totdeauna măsura cu flori. Când vin să me sui în ea, o află plină de violette. Întreb de unde? vezeteu, fecior și portar se fac a nu ști. Când sosese acasă, în salon vase ieftine pline de orchideele cele mai scumpe; mi se spune că eu le-am trimis. Știi înse, mamuța mea, că aceste n'au însemnătate la Paris, și eu nu pui preț pe d'aceste. Pentru noi avem doue camere și un salon frumos. Avem doi oaspeți; primo, toată colonia americană; multe, multe dame. Acum sper că v'ați calmat și vă sărut din tot sufletul meu care este plin de voi. Încă ve mai sărută dulce

Alma voastră.

XXXVI

Paris, miercuri sară.

Manuți dragă, iubita mea mamă,

Toemai capăt ultima la epistolă. George este acum bine; totuș bunul Ddieu me ajută. Cred că ai epistolele mele prin care-ți spun tot ce s'a petrecut aceste zile. Parisul tare, tare îmi place. Astăzi am fost cu splendida mea equipajă, la „Bois“ pe la 4 ore. Am luat theul la Kiosk, locul cel mai swell acum, apoi ne-am dus la Cascade. Ce grandios este l'Arc de Triomphe! Dar pentru mine este Le Louvre non plus ultra de frumusețe, anume tablourile.

Îmi urmez cumpărăturile. Am comandat la Beer costumul de voiagiu, postav tare cald, albastru-cenușiu, foarte închis, cu jaquetă la fel. Am luat la Fred o jaquetă caldă, de toată frumuseța. Este de astrachan toată și-mi face un minunat costum de iarnă cu rochiă de visite, catifea pallaginie cu galoane negre. Vom fi tot galonate la iarnă, ne-o prescrie moda. M'am ingrigit de jupeane; unul negru, altul gris, dar splendide.

Mai stăm aci o săptămână și mai bine. În moment mi s'aduc ultimele cumpărături: o toaletă de dîner și recepțiune de tot frumoasă și pălării: toque neagră pentru voiagiu, alta pallaginie — culoare de modă — și una deschisă pentru sară.

Mergein p'acelaș batel pe care pleacă mulți amici.

Asăzi avem oaspeți la prînz, dăm prînzul la Voisin.

Toți me omoară cu dragostea; damele americane nu mai știu ce să facă cu mine; me răsfăță de tot.

La New-York sosim toemai pentru curse.

Nu mi-a venit încă rochia neagră și așa mi-ar trebui!

Cu stomacul nu-s bine de tot, dar totuș nu me

pot plînge de sănătate. Mult bine ne fac preumblările zilnic la „Bois“ și mie și lui George.

Sînt de obște cu Mrs F., Kn. și P. Mrs D. pare pe amabilă, dar insedar. Și ea pleacă cu „Tourrana“.

Acum dîc ca tata „hai să ne culcăm! la culcare fată mare!“ Tot mai dîce așa papuși, tuți, dragul meu? Să dîcă în toate serile, cum dîcea odinioară și voiu spune și eu tot astfel și vom dormi și ne vom vedé poate, în vis. Mii, mii de sărutări pentru dulcii, dragii, iubii mei d'acasă.

Alma.

George m'a încărcat de sărutări pentru voi.

O luptă în Sudan.

La ilustrația de pe pagina 416.

Politica de „civilizare“ a puterilor mari începe a merge greu. Aceasta civilizare consistă în a cuceri provinci, prin celelalte părți ale lumii, spre a le subjuga cu totul, ca să-și deschidă câte o piață nouă pentru mărfurile lor.

Dar popoarele „barbare“ se deșteptară și încep a mulțumi frumos de aceasta ingrigire părintească, căci de acuma înainte vreau să ingrigească ênseși de civilizațiunea lor.

În timpul mai nou și Anglia a dat de multe pedeci în calea sa de „civilizare“. Astfel s'a sculat în contra ei și poporațiunea din Sudan.

Din acele lupte înfățișează un episod și ilustrațiunea noastră.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și artistico. *Di C. Dumitrescu*, șeful orchestrei Teatrului Național din București a prezentat direcției teatrului o operă comică în doue acte, intitulată „Sergentul Cartuș“. — *Scriitorul rus Korolenko* a petrecut doue săptămâni în Dobrogi, unde a cules legende și povești, avînd de gînd a tipări o carte asupra Dobrogei, din punct de vedere istoric și etnografic. — *Sculptorul Vasilescu* a prezentat ministrului de interne al României un proiect pentru monumentul comemorativ al rebelului din 1877/78, ce are să se ridice în Tulcea.

Teatrul Național din București. Repetițiunile pentru stagiunea viitoare au început la 16/28 august, cu care ocaziune dl G. I. Stăncescu a adresat artiștilor o alocuțiune. Reparațiunile teatrului se vor termina cu siguranță la 1/13 octombrie. Toată scena, cortina și acoperișul s'au făcut în oțel. Din cauza reparațiunilor, stagiunea teatrală se va deschide anul acesta mai târziu, cam la 15/27 octombrie.

Monumentul de la Resboeni, despre care am mai scris în foaia noastră și care se va ridica în amintirea luptei eroice susținută de Stefan cel mare, în contra Turcilor, la Valea-Albă, consistă dintr'o piramidă pe care sînt săpate în relief armele vechi cu care se luptau moldovenii în acele timpuri și anume lancea, coasa, toporul, coiful de fer, zalea etc. Frumosul monument va ave inscripția următoare: „Nemuritorului Erou și Aflet al lui Crist, lui Stefan cel mare, care în 24 iulie 1476, în acest loc vitejesc cu repunerea

vieții, apără neatârnera Moldovei și existența națiunii române contra oștilor nenumărate ale Sultanului Mahomet, de el însuși comandate. Inaugurarea, după cum am scris, se va face în luna septembrie.

Congresul geologic internațional s'a deschis la St. Petersburg în 17/29 august, sub protecțiunea țarului și sub presidenția marelui duce Constantin. După ședințele plenare se vor face excursiuni geologice în centrul și sudul Rusiei și în Caucaz. Aceste excursiuni geologice, conduse de geologi ruși, în capul cărora se află eminentul geolog A. de Korpinschy, sânt de mare importanță. Congresul internațional de geologie se ține începând din 1878 în fiecare an. Românii cari au luat parte la primele ședințe ale consfăturii geologilor și la fundarea congresului, sânt dñii Gr. Stefanescu, profesor la universitatea din București și membru al Academiei Române; C. Bottea și Stefan Sililean, profesor și actualminte secretar general la ministerul cultelor și instrucțiunii publice.

Concertul societății „Progresul” din Făgăraș. la 5 septembrie. a reușit bine. Din corespondența mai lungă, primim tocmai când foaia ne eră sub presă, scoatem următoarele: În concert a cântat două piese și basistul dl Isaia Popa din Ocna-Sibiului, iar tenorul dl Vasile Popovici din Sibiu o piesă; corul societății a cântat trei. A declamat dl Emil Dan jurist; iar dsoara Letiția Popa-Radu a eșecutat pe pian o piesă musicală. Public mare a aplaudat toate producțiunile; lăcrămă în nr. mare. În pauză președintele dr. Ioan Turcu a ținut un toast pentru oaspeți; iar juristul Emil Dan pentru Societatea „Progresul” și președintele ei. Dñii Popa și Popovici au delectat publicul cu mai multe cântecce naționale. Acest succes bun, (a încurs 160 fl.) să fie de bun augur pentru societate!

Cărți de școlă. *Dl Ioan Roman*, învățător în Șeitin, comitatul Cenad, a scos la lumină în Arad: „Întăia carte de scriere și cetire pentru învățarea limbii maghiare în folosul școalelor populare române” întocmită pe baza planului ministeriului de învățământ. Prețul 15 cr. — A eșit de sub tipar tot acolo: „ABC. Carte de cetire pentru elevii clasei I”, de Iosif Moldovan învățător în Arad, Nicolae Ștefu, Nicolae Boșcain, Iuliu Groșorean, Petru Vancu, învățători. Prețul 20 cr.

C E E N O U ?

Hymen. *Dl Dimitrie Racoțan*, absolvent de teologie și dsoara Veturia Târnovean, s'au logodit în Hodac. — *Dl Aureliu Vlăduț* și dsoara Elisabeta Rostar s'au cununat la Prostea.

Știri personale *Regele Carol* nu va asistă la manevrele din Tolis; la 13/25 septembrie va face vizită împăratului Francisc Iosif la Budapeșta; la 15/27 septembrie se va întoarce, dimpreună cu regina, în România. — *Starca sănătății moștenitorului Ferdinand* al României e foarte bună; Alieța Sa regală a început să facă la Sinaia preumblări cu trăsura în diferite direcțiuni. — *Dl maior Demetrescu* din armata română, dimpreună cu alți 8 oficeri români, cari au fost răpartisași prin diferitele arme ale armatei austriace, cu scop de a face studii practice, vor asistă la m: evrele din Ungaria, la Tolis, în luna aceasta. — *Dl dr. Ioan Popovici* ș-a deschis cancelăria advocațială în Făget. — *Dl dr. Iuliu Mureșanu*, medic de cl. I al regimentului 2

de husari din Sibiu, este numit șef de divisiune la rg. 18 de infanterie, cu șediu în Mostar. — *Dl Ioan Popovici* administrator al protopresbiteratului Abrud, s'a ales protopresbiter acolo.

Mihaiu Viteazul și Stefan cel mare. *Dl V. A. Urechă* face în „Drapelul” din București un apel pentru a organiza două serbări și anume aniversarea morții lui Mihaiu Viteazul și a lui Stefan cel Mare. La 1901 se vor împlini patru sute de ani, de când a murit cel dintăiu; iar la 1904 vor fi trei sute de ani de la moratea lui Stefan cel Mare.

„Bihoreana”, institut de credit și economii, care se înființează în Oradea-mare, are cele mai frumoase prospecte de reeșire. Joi s'a ținut a doua întrunire a inițiatorilor institutului, în care s'au cetit numeroase scrisori de aderență și s'a decis ca pe 23 l. c. să se convoace o adunare a tuturor fundatorilor, care să ia măsuri pentru trimiterea în toate părțile a prospectului și a coalelor de subscriere. Totodată s'a ales și o comisiune, care să redacteze statutele.

Schimbarea călindarului în România. Aflăm din ziarele bucureștene, că guvernul român se ocupă de chestiunea introducerii călindarului gregorian. În acest scop, serie un țiar, dl Dimitrie Sturdza s'a întreținut cu mai mulți membri ai sfântului Sinod. Tot odată a invitat pe învățatul călugăr catolic, barnabital Tondini de Quarenghe, membru al Academiei din Bologna, ca să meargă la București și să țină câteva conferințe despre necesitatea unificării călindarelor apusan și răsăritean. Tondini va merge la București în luna viitoare și, în timpul sesiunii de toamnă a sfântului Sinod va țină câteva conferințe și clerului, arătând greșelile pe cari le au ambele călindare. Schimbarea proiectată s'ar introduce la 1900.

Petrecere cu joc. *La Hunedobara* Reuniunea femeilor române gr. or. de acolo a dat în duminica trecută o petrecere cu dans, în folosul fondului acelei Reuniuni.

Nona universitate din Iași e gata, inaugurarea se va face cu mare solenitate la 15/27 octombrie, asistând și regele precum și întreg corpul profesoral al universității din București.

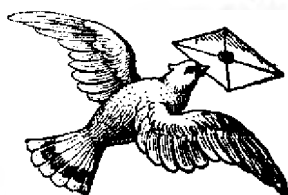
Tramvaiu electric între Predeal și Sinaia. O companie germană a propus ministerului lucrărilor publice să înființeze o linie de tramvaiu electric între Sinaia și Predeal. Compania a cerut concesiunea pe termen de 90 ani, pentru exploatarea tramvaiului electric.

Bicicletă de doliu. S'a discutat foarte mult țitele trecute la New-York, între foile ciclisme, dacă femeile în doliu pot umblă cu bicicleta. Părerile au fost foarte împărțite: unii susțineau că femeile îndoliate pot umblă cu bicicleta, de oare ce acest sport e mai mult o necesitate decât un obiect de distracție; alții susțineau dimpotrivă. Chestiunea aceasta a venit în congresul femeesc din Washington, și a fost ridicată de o ciclistă înamorată la nebunie de bicicleta sa. Discuțiunea urmată a fost dintre cele mai inflăcărute. În cele din urmă s'a sculat și a cerut cuvântul dsoara Amelia Hinterley, fiica unui vestit alergător american. Printr'un discurs foarte frumos și bine simțit, ea a declarat că o femeie, fie în doliu mare sau mic, poate umblă cu bicicleta, înse cu o singură și neapărată condiție: bicicleta de doliu să fie văpsită cu lac negru. Un tumult de aplause a primit această soluție a chestiunii, și ea a fost adoptată în unanimitate de toate membrele congresului.

Din lumea mare. *Împăratul Germaniei și regele Italiei* au avut o întrevedere la sfârșitul săptămânci trecute în Homburg, unde împăratul a accentuat că alianța triplă e mai tare, decât ori când. Declarațiunea aceasta se consideră în cercurile politice drept respuns la alianța ruso-franceză, proclamată de curând la Petersburg. — *Islamismul*, pe care Europa îl credea mort, amenință să renască; de la un colț la celalalt al lumii musulmane, din India până în Constantinopol, resună propovăduirea războiului sfânt în contra creștinilor. În India o conjurațiune vastă și foarte serioasă pregătește sfârșitul domniei ghaurilor; în Turcia Europeană, victoria lui Edhem pașa a încurajat tendințele panislamiste. De la apus spre răsărit rătăcesc derizii ațîțând prin promisiuni mistice fanatismul religios al musulmanilor. Presa turcă secundează aceste silinți ale dervișilor. În vremea asta camarila de la Yldiz-Kiosk pregătește mijloace bănești pentru „războiul sfânt”. — *Un stat jidovesc.* La Bazel în Elveția s'a ținut de curând un congres al jidovilor, în care s'a decis ca jidovii să înființeze un stat nou jidovesc în Palestina. Jidovii maghiari s'au grăbit să declare într'o adunare ținută zilele acestea la Budapeșta, că ei nu se duc.

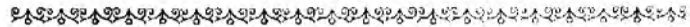
Au murit: *Iosif Hossu*, vicepreședinte la curtea de compturi în Budapeșta, la 2 septembrie, în etate de 72 ani. Reposatul, fiul unui preot gr. c. din Transilvania, a servit întâiu ca profesor la Blăș, apoi ca funcționar comitatens; aderent al uniunii cu Transilvania, a scris mulți articoli în „Concordia” de pe vremea aceea și a fost ales deputat în dieta Ungariei, unde înse a declarat că ș-a vădut stingându-i-se visul de douăzeci de ani. Din deputat s'a numit întâiu consilier de secțiune la ministerul de interne, iar la 1870 vicepreședinte al Curții de compturi, în care calitate, în anul al 25-lea al serviciului său, a fost distins cu ord. Coroana de fer cl. II. Interesându-se de progresul nostru cultural, a făcut parte din directoratul fundațiunii șuluțiane și a fost unul din primii fondatori ai Societății pentru fond de teatru român, ales și în comitetul central, unde întâiu ca vicepreședinte, apoi ca președinte, a lucrat mulți ani cu zel la administrarea spornică a fondului. Societatea aceasta dar geleşce printr'ensul pe unul din întemeietorii săi, care i-a devotat sprigin și activitate. Remășițele-i pământești s'au transportat din Budapeșta la Giulatelec, în Transilvania, comitatul Coșocnei, unde s'au inmormântat în cripta familiară, la 5 septembrie n. Fie-i țărina ușoară! — *Constantin de Dobrowolski* cav. de Buchental, mare proprietar în Bucovina și cunoscut compositor musical, la Dobronouți, în 16/28 august, în etate de 55 ani. — Au mai murit: *Ioan Pop*, protopop gr. c. în Chereluș, comitatul Arad, în etate de 60 ani; *Christina Barbu* n. Berghian, în Cricău lângă Alba-Iulia, în etate de 59 ani.

Poșta redacției.

Supărarea unei doamne. Dna »Elp« ne face onoarea să se ocupe de noi în ziarul »Dreptatea« din Timișoara. Onoarea este cu atât mai mare, cu cât de 14—15 ani numita doamnă a întrerupt legăturile sale cu »Familia« unde până atunci colaborase, trimițându-ne și știri hymeale, pe care a trebuit să le

controlăm și descriind între altele înecarea în lac a unei prietene, care — trăia. Iată cauza supărării: Dna »Elp«, atunci dșoara »El«, a scris în »Familia« un raport despre un bal, prin care damele din orașul cutare s'au simțit jignite și toate împreună au iscălit o întimpinare, care s'a și publicat. La rëndul său, dșoara »El« ni-a trimis un respuns, plin de expresiuni violente, în care a numit »tutche« pe damele acele. Noi i-am observat, că astfel redactat, respunsul nu se poate publica: dsa înse a insistat și fiind că neschimbat nu l-am publicat, s'a supărat foc, ne-a innapoiat foaia și a încetat să mai colaboreze. La câțiva ani, un domn ne-a scris că dorește să ne împace. I-am respuns că noi nu sântem supărați, poștească dna »Elp«. Înainte de 2—3 ani, am primit o scrisoare de la ănsa dna »Elp«, prin care ne-a rugat, ca în vederea activității sale literare de 25 ani, să-i făcăm o aprețiar. Darere, n'am putut să-i îndeplinim dorința, căci de vr'o 10—12 ani, de când nu mai lucră la »Familia«, nu-i mai cunoșțeam activitatea. Regrelăm accasta din inimă, căci dacă noi îi făcăm niște elogii, un fel de panegiric, nu s'ar fi supărat pe noi iarăș și n'ar fi scris acest »studiu original«. Acuma n'avem decât să îndurăm urmarea neglijinței noastre și să recunoșțem, că »Familia« nu s'a recules din crisă, crisă care — șirșce — datează de când dna »Elp« nu mai colaborează. Din toate acestea se vede, că persoana cea mai neinteresată, cea mai competentă, a ne face critica, este — dna »Elp«. Constatând aceasta, trecem la ordinea zilei.

Călindarul săptămânei.

Dumineca a 13-după Rosalii. Ev. dela Mateiu, c 21. gl. 4 a iav. 2.

Ziua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sorele
Duminecă 31	Min. Arch. Mich	12 Gundo	15 15 6
Luni 1	Prof. Zachara	13 Ida	16 17 6
Martți 2	Mart. Babila	14 Inăț. Crucii	18 6 3
Mercuri 3	Mart. Antim	15 Nicodem	20 5 54
Joi 4	Mart. Mamant	16 Enfemia	22 5 59
Vineri 5	Cav. Simeon Stelp.	17 Lambert	24 5 57
Sămbătă 6	Brăt. Precucurati	18 Cipertin	25 5 51

Proprietar, redactor respundător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ÁLDÁS NR. 296 b.)

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMI. SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primeșce depuneri spre fructificare, după care solveșce 5°/₁₀₀ interese fără privire la terminul de abzicere.

Darea de venit după interese încă o solveșce institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituesc îndată la presentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

8—12 Direcțiunea institutului.